

Persuïtnodiging

Tentoonstelling Christendom en slavernij

Utrecht, 14 juni 2024

Graag nodigen wij je uit voor de persvoorbezichtiging met lunch en een bezoek aan de tentoonstelling *Christendom en slavernij. Een Nederlands verhaal* op **vrijdag 28 juni om 13.00 uur** in het auditorium van Museum Catharijneconvent.

Programma persvoorbezichtiging

13.00 uur: inloop met koffie/thee en een broodje

13.15 uur: presentatie door de curatoren Madelon Grant en Vincent van Velsen

14.00 – 15.30 uur: bezoek aan de tentoonstelling

Graag aanmelden voor de persvoorbezichtiging via: pressoffice@catharijneconvent.nl of via 030- 2313835.

Officiële opening

De officiële opening voor genodigden begint om 16.00 uur in de Sint-Catharinakathedraal naast het Museum: Met o.a. Muriel Blijd (zang), Minella Bergeijk (moderator), Burnice Hiwat (spoken word), curatoren Vincent van Velsen en Madelon Grant, Bianca Groen Gallant en Kenneth Aidoo (kunstenaar). Je bent hiervoor ook van harte uitgenodigd.

Tentoonstelling *Christendom en slavernij. Een Nederlands verhaal*

Kom deze zomer naar de tentoonstelling *Christendom en slavernij. Een Nederlands verhaal* (29 juni t/m 22 september 2024) in Museum Catharijneconvent. Aan de hand van historische bronnen, hedendaagse reflecties, onderbelichte perspectieven en indrukwekkende kunst biedt de tentoonstelling inzicht in de vaak onbesproken relatie tussen het christendom en het Nederlandse slavernijverleden. Het christendom had een cruciale invloed op het denken over slavernij. Zowel de voor- als tegenargumenten werden onderbouwd met de Bijbel. Deze geschiedenissen werken door tot op de dag van vandaag.

Christendom en slavernij werpt nieuw licht op een complexe en beladen geschiedenis. Het is de grootste en meest veelomvattende tentoonstelling over dit onderwerp ooit. *Christendom en slavernij* bestrijkt alle gebieden waar Nederland in het koloniale verleden actief was. Het omspannt de periode van 1596 – het moment waarop een schip met tot slaaf gemaakten aanmeerde in Middelburg – tot nu.

Christendom, koopman, staat

Nederlanders raakten letterlijk met de Bijbel in de hand betrokken bij slavernij. Handelaren en predikanten voeren samen uit. Overzees kregen dominees vaak enkele tot slaaf gemaakten ter beschikking en veel kerken vulden hun inkomsten aan door een plantage te beginnen. Families die rijk werden door slavenhandel doneerden flinke sommen geld aan de kerk.

Ondanks de dominante steun voor slavernij waren er in de Nederlandse koloniale periode ook altijd tegenstemmen. Welke argumenten gebruikten mensen om het christelijk geloof te verenigen met de uitbuiting van anderen, of zich daar juist tegen te verzetten? Waarom voelden sommige tot slaaf gemaakten zich aangesproken door het christelijk geloof? Hoe verliep de interactie tussen de religies van de tot slaaf gemaakten en het christendom van de Nederlanders? Welke rol speelden de kerken in de uiteindelijke afschaffing van slavernij? En hoe wordt er nu naar dit verleden gekeken? Kom er meer over te weten in de tentoonstelling.

Hedendaagse kunst

Naast historische objecten is er in de tentoonstelling een belangrijke rol weggelegd voor hedendaagse kunst. Met werk van Patricia Kaersenhout, Jörgen Gario, Jerrold Saija, Natasja Kensmil, Femke Dix, Nelson Carrilho, Kenneth Aidoo, Remy Jungerman, Ruben Cabenda en Dion Rosina. Serana Angelista vervaardigde het grafisch ontwerp van de tentoonstelling. Bureau Namelok maakte het ruimtelijk ontwerp. In de theatrale publieksbegeleiding vertolkt acteur Gustav Borremans in samenwerking met theatermaker Mariëlle van Sauers verschillende perspectieven op het onderwerp christendom en slavernij.

Partners en onderzoek

Christendom en slavernij. Een Nederlands verhaal wordt georganiseerd vanwege het Herdenkingsjaar slavernijverleden, in nauwe samenwerking met wetenschappers, maatschappelijke partners, kunstenaars, theatermakers, kerkelijke betrokkenen - o.a. SKIN (Samen Kerk in Nederland) - en niet-kerkelijke betrokkenen. De wetenschappelijke basis voor de tentoonstelling is het NWO-onderzoek Kerk en Slavernij van de PThU, de VU en de University of Curaçao. Ook is er gebruik gemaakt van het onderzoek dat is gedaan voor de expositie *Kerken en Slavernij* in het Luther Museum (2020-2021).

Uitgebreid lezingen- en activiteitenprogramma met partners

In samenwerking met Keti Koti Utrecht presenteert het museum deze zomer een wekelijkse concertserie met als thema Christendom en slavernij. Op 25 juni organiseren Museum Catharijneconvent, Keti Koti Utrecht en TivoliVredenburg een grote publieksavond. En samen met OScam - Open Space Contemporary Art Museum organiseert het museum op 8 september een talkshow met kunstenaars. Ook is er in Museum Catharijneconvent een uitgebreid lezingenprogramma te volgen. In samenwerking met Stichting Heilzame Verwerking Slavernijverleden vinden er deze zomer enkele 'dialogotafels' plaats. Zie bijlage voor het gehele randprogramma

Draden van ons Nederlandse Slavernijverleden

Van 2 juli t/m 22 september is Museum Catharijneconvent ook maakplek voor een deel van het wandkleed uit het project 'Draden van ons Nederlandse Slavernijverleden'. Het monumentale wandkleed is een vervolg op het succesvolle project van Stichting Groninger Kerken uit 2022, waarvoor Ricardo Burgzorg het concept leverde. Op meerdere plekken in Utrecht wordt er gezamenlijk aan een wandkleed gewerkt naar een ontwerp van Munir de Vries. Het zal uiteindelijk worden opgenomen in de collectie van Centraal Museum Utrecht.

Noot voor de redactie, niet ter publicatie

Persafbeeldingen zijn [hier](#) te downloaden. Voor vragen kunt u contact opnemen met de afdeling marketing van Museum Catharijneconvent via pressoffice@catharijneconvent.nl of via 030-2313835

Bijlage lezingen- en activiteitenprogramma bij *Christendom en slavernij*

Talkshow Kerk en slavernij. TivoliVredenburg x Ketikoti Utrecht en Museum Catharijneconvent

Dinsdag 25 juni om 20.30 uur

Welke rol speelde de kerk in ons koloniaal verleden? Tijdens deze talkshow duiken we in de geschiedenis van christendom en slavernij, vol muziek en verschillende perspectieven. Met o. a. Stacey Esajas, Jurjera Ethell Hassel, Sander Daams, Madelon Grant en Martijn Stoutjesdijk.

Free Heri Heri in Museum Catharijneconvent

Zondag 30 juni 12.00 – 16.00 uur

Vanwege Ketikoti en het openingsweekend van *Christendom en slavernij* serveert Museum Catharijneconvent dit jaar Free Heri Heri for all. Kom je zondag 30 juni een heerlijke gratis Surinaamse maaltijd eten?

Flitslezingen tijdens openingsweekend *Christendom en slavernij*

Zaterdag 29 en zondag 30 juni

Kom zaterdag 29 juni en zondag 30 juni naar het museum en woon een van de interessante flitslezingen (30 minuten) bij. Curator Madelon Grant vertelt over de totstandkoming van de tentoonstelling en van ondezroeker Cefas van Rossem hoor je meer over bijzondere achttiende-eeuwse brieven van tot slaaf gemaakten.

Trans-Atlantische slavernij, kerken en excuses

Alex van Stipriaan

Donderdag 4 juli om 14.00 uur

Na de excuses van de Nederlandse overheid, de koning en verschillende kerken staat deze lezing stil bij de vraag waarvoor de excuses worden gemaakt. Wat hield de koloniale slavernij in? Wat was de relatie van de kerken tot het slavernijstelsel? Hoe kerk tot slaaf gemaakten naar die kerken?

Dialoogbijeenkomsten Christendom en slavernij

Zaterdag 6 juli, 24 augustus & 21 sept 14.00 uur

Wat wordt er eigenlijk bedoeld met doorwerking van het slavernijverleden? De doorwerking kent vele gezichten en er zijn uiteenlopende standpunten over. Kom naar een of meerdere dialooggesprekken bij *Christendom en slavernij*. De bijeenkomsten bieden ruimte om - onder leiding van een expert en een gespreksleider - met elkaar in gesprek te gaan over de betekenis van het slavernijverleden voor het heden en de toekomst.

Hedendaagse kunst in Christendom en slavernij

Vincent van Velsen

Donderdag 11 juli om 14.00 uur

In de tentoonstelling *Christendom en slavernij* is indrukwekkende kunst te zien van hedendaagse kunstenaars. Zij reflecteren hiermee op het koloniale verleden

The making of Christendom en slavernij

Madelon Grant

Donderdag 18 juli om 14.00 uur

Hoe kwam de tentoonstelling *Christendom en slavernij* tot stand? Met welke vraagstukken hadden de makers te maken en hoe kwam de selectie van objecten en kunst tot stand?

De Evangelische Broeder gemeente en het Nederlandse slavernijverleden in Suriname **Maurice San- A -Jong**

Donderdag 25 juli om 14.00 uur

In de negentiende eeuw kregen zendelingen uit Herrnhut toestemming om tot slaaf gemaakte Surinamers in de christelijke leer te onderwijzen. De kersteningspraktijken waren met name gericht op de geestelijke ontwikkeling, de 'gezinsstructuur' en de perceptie van emancipatie van de tot slaaf gemaakten. Hoe werd de ontmoeting met de zendelingen ervaren?

Stil verleden, de ontdekking van mijn slavernijgeschiedenis

Maria Karg

Donderdag 8 augustus om 14.00 uur

Op haar dertigste verjaardag vloog Maria Karg terug naar Suriname. In het huis van haar vader vond Maria een doos vol kaarten, brieven en boeken. Pas veertig jaar later durfde ze echt goed te kijken wat erin zat. Stukje bij beetje leerde zij wie haar voorouders waren en hoe het slavernijverleden verbonden is met haar eigen familiegeschiedenis.

Kerken en racisme: niemand wil toch een racist genoemd worden?

Kirsten van der Ham

Donderdag 22 augustus om 14.00 uur

Gezien de rol van het christendom in het Nederlandse koloniale- en slavernijverleden is het interessant om te kijken wat er in kerken vandaag de dag leeft. Hoe speelt racisme een rol in kerken en hoe kijken kerkgangers hiernaar? Net als in de rest van de maatschappij roept deze vraag ongemak op.

Slavernij in de Indonesische archipel, in het bijzonder in de Molukken.

Wim Manuhutu

Vrijdag 30 augustus om 14.00 uur

Slavernij was vanaf het begin van de Nederlandse aanwezigheid in de Indonesische archipel een belangrijk onderdeel van het beleid. Hoe stond de protestantse kerk tegenover de slavernij? In deze lezing ligt de focus op de Molukse eilanden. Hier ontstond de eerste slavensamenleving binnen het territorium van de Republiek

Kerkslavernij in het Nederlandse koloniale rijk.

Martijn Stoutjesdijk

Donderdag 5 september om 14.00 uur

Predikanten in de koloniën hadden volop tot slaaf gemaakten in bezit. In Suriname was zelfs een derde van de gereformeerde predikanten ook plantagehouder. En sommige kerken in de koloniën startten kerkplantages als manier om meer geld te genereren. Lezing over de manieren waarop kerken en predikanten belanghebbenden waren in het koloniaal slavernijstelsel. Hoewel sommigen predikanten kritisch waren bleken ze nauwelijks in staat écht de banden te verbreken met het systeem.

Oscam Speak Session x Museum Catharijneconvent

Zondag 8 september om 14.00 uur

Speak session in samenwerking met OSCAM (Open Space Contemporary Art Museum). We gaan met publiek en kunstenaars in gesprek over de tentoonstelling. Met Jennifer Muntslag, moderator en ook wel bekend als JNM The Naked MC, Vincent van Velsen (curator), Serana Angelista (grafisch vormgever van de tentoonstelling) en kunstenaars Kenneth Aidoo en Jerrold Saija.

Kerk en slavernij in Batavia, 1700 – 1850

Alexander van der Meer**Donderdag 12 september om 14.00 uur**

In Batavia kwam handel, macht en geloof samen. Tot slaaf gemaakten zwoegden er in de plantages, huishoudens en werkplaatsen. De Nederlandse Hervormde Kerk was betrokken bij de slavernij. De kerk oefende aanzienlijke invloed uit op zowel de kolonisten als de gekoloniseerden. Terwijl veel predikanten en zendelingen slavernij legitimeerden, waren anderen actief betrokken bij de strijd voor de afschaffing ervan.

Protestantisme en het Nederlandse positieve zelfbeeld.**Janneke Stegeman****Donderdag 19 september om 14.00 uur**

In deze lezing vertelt theologe Janneke Stegeman meer over het protestantisme als dragend element van het positieve Nederlandse zelfbeeld. Ze doet dat door de koloniale en christelijke achterkant te laten zien van eigenschappen die Nederlanders zichzelf vaak toedichten: tolerant, vrij, uitverkoren, spaarzaam, gematigd en verlicht.

Sporen van het slavernijverleden in en om kerken**Dienke Hondius****Zondag 22 september om 14.00 uur**

Overal om ons heen zijn sporen van het slavernijverleden te vinden. Veel alledaagse dingen die we als 'typisch Nederlands' beschouwen zijn verbonden met het koloniale verleden. Kerkorgels zijn op dit gebied heel interessant. Er zijn er duizenden bewaard gebleven. Hoe en door wie werden ze gefinancierd? En welke andere sporen uit het slavernijverleden zijn hierin te vinden?

Catharijn Classique x Ketikoti Utrecht

Dit jaar is de concertserie Catharijn Classique in samenwerking met Ketikoti Utrecht. De inmiddels bekende concertserie vindt plaats in de kloostertuin van museum Catharijneconvent. Bij ongeschikt weer in de Sint-Catharinakathedraal, direct naast het museum. De concerten vinden plaats eind juli plaats, twee maal per zondag: van 15.00 – 15.30 uur en van 16.00-16.30 uur.